

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

فرهاد ویاړ

۲۴.۰۳.۱۰

«د ډنډ سرتیري» ترانه، د فاشیزم ضد مبارزه

په دې کې هیڅ شک نشته چې موسیقي کولای شي د بنکیلاک ضد مبارزې کې په بې ساري ډول خپله ونډه ولوبوي. د نړۍ په بیلابیلو هیوادونو کې داسې ډیرې بیلګې شته چې په بنکاره توګه د فاشیزم، بنکیلاک او استعمار او استثمار په ضد د موسیقي او د موسیقي پوهانو او په ځانګړي توګه د ترانې پرمختللی او انقلابي رول څرګندوي. که په ایټالیا کې د «بلاچاو» فاشیستي ضد ترانه پر شونډو زمزمه شوه، په المان کې هم «د ډنډ سرتیري» ترانه د فاشیزم ضد آواز او فریاد شوه او په کراتو کراتو یې د المانیانو تر څنګ د نورو اروپایانو او د لاتینې امریکا د ولسونو پر شونډو د مبارزې قهر او د هیلې مسکا خپره کړه.

«د ډنډ سرتیري» یا «د ډنډ ترانه»، د نړۍ د معترضو ترانو څخه شمیرل کېږي چې ډیر جالبه او حیرانونکې داستان لري. دا ترانه په ۱۹۳۳ کال کې د المان په امس لاند کې د «بورګر مور» د اجباري کار پندګالي کې د یو ډلې زندانیانو لخوا جوړه او په همدغه پندګالي کې د لومړي ځل لپاره آواز شوه. په دې پندګالي کې ډیر زیات او ستونزمن او نا انساني شرایط واکمن وو چې سیاسي، معترض او د نازیزم ضد زندانیان په کې ساتل کیدل او د زندانیان محکوم شوو چې د بیل سره ډنډونه وچ او «آباد» کړي.

«د ډنډ سرتیري» ترانه د جان اسر لخوا لیکل شوی ده. اسر چې د کمونیستي افکارو په جرم زنداني شوی و یو کین اړخه زنداني و چې په ۱۹۳۳ کال کې بورګر مور ته د نازیانو لخوا واستول شو او تر ۱۹۴۵ کال پورې په همدې پندګالي کې وساتل شو. هیره باید نکړو چې «د ډنډ سرتیري» په ترانې کې د جان اسر تر څنګ یو بل پېژندل شوی کمونیست هنرمند، ولفانګ لانګ هوف هم همکار و. د دې دواړو تر څنګ، یو بل کین اړخې زنداني، رودولف ګوګول هم په دې پندګالي کې په اجباري کار محکوم شوی و. ګوګول د اسر او هوف ترانې لپاره آهنگ جوړ او هغه یې په پندګالي کې د مراسم د ورځې لپاره چمتو کړ او بالاخره دا ترانه د ۱۹۳۳ کال د اګست په اوه ویشتمه د بورګر مور پندګالي د اغزنو سیمونو تر شا د شپاړس زندانیانو لخوا فریاد شوه. دې شپاړس زندانیانو چې د زندان جامې پر غاړه درلودې او لاسونه یې د اجباري کار له امله تپي تپي وو په ضعیفه بدنونو سره دا ترانه په اوچت آواز فریاد کړه. رودولف ګوګول، وروسته په دې اړه ويلي دي:

«په دغه ورځ شپاړس زندانيانو په داسې حال کې چې د زندانيانو ځانگړې جامې اغوستې وې او په گډه توگه مارش کاوه او بېلونه يې د توپک په ډول په لاس کې درلودل، صحنې ته دننه شول او يو مثلث يې جوړ کړ. زه چې د ارکستر مشر وم، د مثلث په راس کې ودرېدم او ما د بېل د مات لاستې سره، دا هنري ډله رهبري کوله. وروسته له هغې مو چې د ترانې څو بيته وويل، زرگونه زندانيان او آن زندان ساتونکي مونږ سره يو ځای شول او دا ترانه مو په گډه د اغزنو سيمونو تر شا وويله.»

د يادونې وړ ده چې د دې ترانې څخه تر اوسه پورې څه باندې ديرش نسخې جوړې شوي او د بېلابېلو نړيوالو سندرو غاړو لکه جوان بايز، هانس وادر، ارنست بوش، پت زگر او... لخوا په پرمينه ډول ويل شوي ده.

دا هم «د ډنډ سرتيري» ترانه:

تر هغه ځايه چې سترگې کار کوي
 زموږ شاوخوا ډنډونه او ډبنټې دي
 د مرغيو آوازونه بنادي نه راپاروي
 چنارونه ساړه او لغړ خبرداره ودرېدلي دي
 موږ د ډنډونو سرتيري يو
 له بېلونو سره ډنډونو ته څو (تکرار)

*

په دې دره کې، پنډغالی جوړ شوی
 د اغزنو سيمونو تر شا
 هر ځای له خوشالۍ تش دی
 موږ د ډنډونو سرتيري يو
 له بېلونو سره ډنډونو ته څو (تکرار)

*

هر سهار يوه ډلگۍ، کتار
 د کار لپاره ډنډونو ته ځي
 چې په ټکندي غرمې کې
 خاوره او خټه پای بېل کړي
 او شايد يوه ورځ بيرته کور ته ستانه شي
 موږ د ډنډونو سرتيري يو
 له بېلونو سره ډنډونو ته څو (تکرار)

*

ساتونکي هره گړۍ پستونه بدلوي
 هيڅوک، هيڅوک، له دې ځايه تېنډلی نشي
 د تېنډۍ پايله يوازي مرگ دی

دا ز مور د پندغالي د شاوخوا واقعیت دی

مور د ښوونو سرتیري یو

له بیلونو سره ښوونو ته څو (تکرار)

*

سره له دې کومه شکوه نلرو

ځکه چې ژمی تر ابدې نه پاتی کیږي

یوه ورځ به په ښادی سره فریاد کړو

وطنه ته زما یې، زما

او له هغې وروسته به سرتیري هیڅکله له خپلو بیلونو سره

ښوونو ته لار نشي (تکرار)